

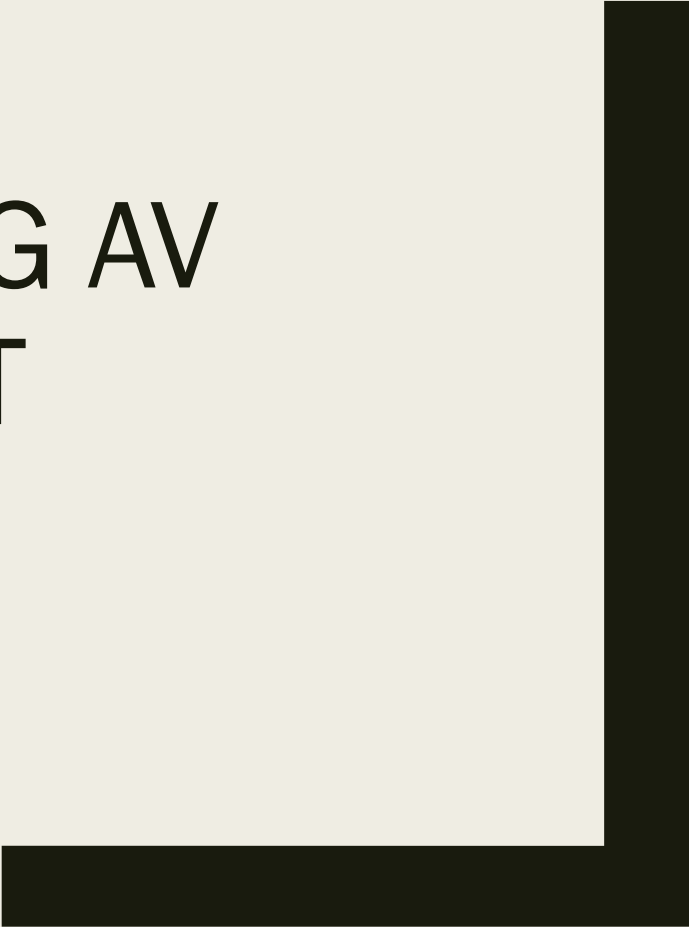

PRIMÆRVURDERING AV TRAUMEPASIENT

LIS1 Kurs Bodø, september 2018

Eldbjørn Furnes

fastlege Tromsø/ATLS-instruktør

kasuistikk

ALARM: kl 03:18

- Vinter
- 7 minusgrader

«35 år gammel mann falt ut av vindu på hotell, landet på betong i bakgård, 3 - 5 m fallhøyde»

Lege rykker ut med ambulanse

- Tanker om melding og potensielt skadeomfang
- Forberedelser
- Prioritering på skadested

På skadested

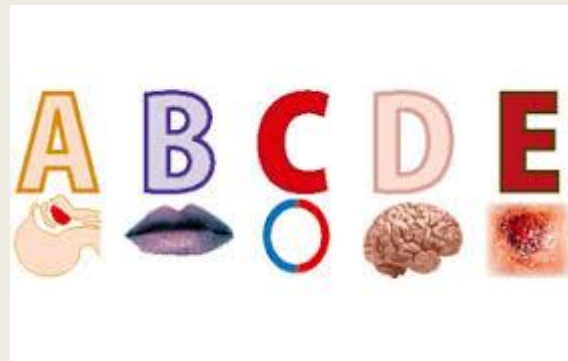
- Vanskelig adkomst
 - Pasient er våken, klager over sterke smerter i hofte og lår, høyre side
 - hematom under høyre øye, kutt i bakhodet og hudavskrapning i ansiktet
 - lukter alkohol, ligger i boksershorts på betong, har dyne over seg
-
- hvordan vil du undersøke pasienten?

ABCDE

- A: frie luftveier og immobilisere cervical columna
- B: respirasjon/ventilasjon
- C: sirkulasjon og kontroll ytre blødninger
- D: CNS
- E: andre tegn til skader og forebygge hypotermi

ABCD på 10 sekunder...

ABCD på 10 sekunder

- «Hei, mitt navn er •••, hva heter du og kan du fortelle hva som har skjedd?»

Primærvurdering

LIVSTRUENDE tilstander må først identifiseres....

.... og undersøkelse utføres i en PRIORITERT rekkefølge;

A B C D E

A

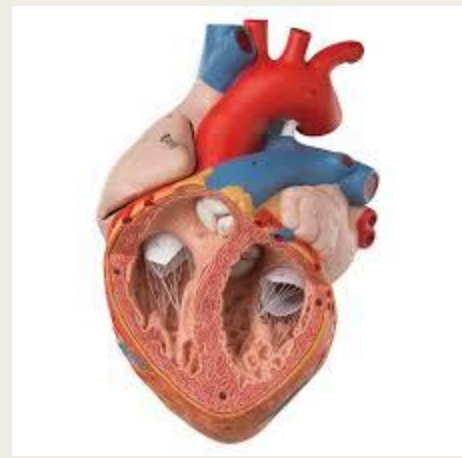
- frie luftveier?
- hodetraume, sjokk eller direkte traume mot luftveier
- uavhengig av utløsende faktor, luftveier må alltid sikres først

B

- er pasienten godt ventilert?
- inspeksjon av nakke og brystkasse
- pneumothorax, massiv hemothorax, åpen pneumothorax og skader på trachea og bronkiene.
- tensjonspneumothorax

C

- blødning
- dersom ikke tensjonspneumothorax er årsak til at pasienten er i sjokk
- bevissthet (cerebral perfusjon), hud (klam, kald og blek), puls (svak, hurtig, fraværende), ytre blødninger og mistanke om indre
- balansert væskerestituering med varme væsker

D

- pupiller
- GCS
- lateraliseringstegn
- sekundær hodeskade

E

- avdekke andre skader
- forebygge hypotermi.

kasuistikk

- A) frie luftveier, Ingen stridor. Nakke ikke klarert, andre sterke smerter, legger på nakkekrage og O₂ på maske.
- B) hematom hø.side bryst, ingen halsvenestuvning, ikke tegn til asymmetri ved respirasjon, SaO₂ 94%.
- C) kald og klam i hud, puls hurtig og palpabel i radialis, BT 115/70. Smerter i bekken og hevelse hø.lår
- D) våken, GCS 15, 2 mm sideforskjell pupiller ve>hø, ingen tegn til lateralisering.
- E) kald, skjelver, legges over på backboard, varme tepper. Tisser på urinflaske i ambulanse, makroskopisk hematuri

MIST

MIST

- M: fall fra 3dje etasje på hotell, landet på betong, 3-5 m fallhøyde
- I: hematom rundt hø.øye, hudavskrapning i ansikt, hevelse hø.lår
- S: smerter i bekkenet, makroskopisk hematuri, 2 mm sideforskjell pupiller ve>hø
- T: immobilisert nakke og lagt på backboard, venøs tilgang hø.arm og hengt opp varm
Ringer med sakte infusjonshastighet

ATLSTM

ADVANCED TRAUMA LIFE SUPPORT